

KRANT ZONDER PAPIEREN

UITGAVE: DIACONAAL CENTRUM DE BAKKERIJ TE LEIDEN
DIACONAAL WEEKEND 7/8 NOVEMBER 2020

Hij zit al 18 jaar in lockdown

De tweede golf van de coronacrisis is een feit. Inmiddels zitten we opnieuw in een gedeeltelijke lockdown en hopen daarmee erger te voorkomen.

Met name jongeren hebben er moeite mee zich aan de richtlijnen van het RIVM te houden. "Het valt ook niet mee op die leeftijd", hoor je aan alle kanten. Die drie maanden van de vorige lockdown hakten er behoorlijk in, zeker als je jong bent.

Mensen zijn diep geraakt in hun bestaanszekerheid, hebben vormen van sociaal isolement ervaren, konden naaste familieleden maandenlang niet bezoeken. Dat doet wat met je.

Tegenover me zit Mansour. Hij is op zijn 17e naar ons land gekomen en dat is inmiddels al weer 18 jaar geleden. Al vóór zijn komst naar ons land was hij diep geraakt in zijn bestaanszekerheid. Hij is gevluht, al zijn familieleden achterlatend in zijn geboorteland. Als 17-jarige in een vreemd land van het ene AZC naar het andere en telkens nul op het rekest. Geen perspectief en nauwelijks aansluiting bij de mensen om hem heen. Het enige contact met familieleden via zijn mobiele telefoon. Als een lockdown langer duurt aldus een artikel in het medisch tijdschrift The Lancet kan dat verschijnselen van posttraumatische stress veroorzaken. Vanaf elf dagen gaat het echt bergafwaarts. Wat doet 18 jaar dan wel niet met een mens?

*Ton Snepvangers,
Coördinator
Diaconaal Centrum De Bakkerij*

LAAT ZE NIET VALLEN!

Geef Leidse ongedocumenteerden een human bestaan

Op 1 mei 2020 werd de Bed, Bad en Broodvoorziening (BBB) voor ongedocumenteerden in Leiden midden in de eerste golf van de coronacrisis voortijdig gesloten.

Kwestie van bezuinigen

In november 2019 was de sluiting van de BBB aangekondigd voor 1 juli 2020. In de media werd gezegd dat dit moest in het kader van nieuw landelijk beleid, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het een pure bezuinigingsmaatregel was, want volgens landelijke afspraken kon de BBB-voorziening in Leiden nog tot 2022 open blijven. Maar een besparing van 725.000 euro was een te aantrekkelijk vooruitzicht.

LVV Rotterdam

De bewoners van de BBB Leiden moesten zich melden bij de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) in Rotterdam. Daar zou binnen zes maanden dan duidelijkheid geboden worden of ze in Nederland konden blijven of terug moesten keren

naar hun thuisland.

Of ze bij voorbaat nog wel even wilden beloven mee te zullen werken aan een terugkeer naar eigen land...

Geen zak aardappelen

Waar in Leiden al die jaren al aan gewerkt was, zou in Rotterdam binnen zes maanden worden opgelost? En ondertussen wordt wel van je verwacht dat je al je vertrouwde contacten opgeeft, je medische en psychologische ondersteuning weer opnieuw moet opbouwen? Een mens is geen zak aardappelen die je zomaar even verplaatst van de ene naar de andere plek.

Terug in Leiden

Inmiddels zijn de eerste mensen al weer terug uit Rotterdam, zonder de beloofde oplossing, maar nu ook zonder dak boven hun hoofd. Niets gewonnen, alles verloren. Ambtenaren leggen hier en daar wat noodverbandjes, maar de fundamentele bestaansonzekerheid beklijft.

WIE OF WAT ZIJN ONGEDOCUMENTEERDEN?

Ongedocumenteerden zijn mensen zonder een geldige verblijfsvergunning.

Een diverse groep

Onder hen zijn vreemdelingen wier vergunning is verlopen, uitgeprocedeerde asielzoekers, buitenlandse vrouwen met kinderen die door hun (Nederlandse) partner zijn weggestuurd voordat ze recht kregen op een onafhankelijke verblijfsvergunning, slachtoffers van mensenhandel die geen aangifte hebben durven doen, staatlozen die niet kunnen terugkeren naar het land van geboorte, familieleden van migranten die zorg behoeven en die in het herkomstland niet kunnen krijgen.

Ze hebben geen verblijfsvergunning gekregen, of zijn die weer kwijtgeraakt. Sommigen passeerden de grens legaal, anderen gebruikten valse papieren of kwamen met de hulp van een mensensmokkelaar. Sommigen willen doormigreren of terug naar het land van herkomst, anderen proberen hier zo lang mogelijk te blijven.

Aantal ongedocumenteerden

Volgens het meest recente rapport van het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum) uit 2015, in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie, waren er toen zo'n 42.000 ongedocumenteerden in Nederland.

Ook Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) baseert haar cijfers op dit rapport, maar gaat er van uit dat er toch nog een groot deel onder de onderzoeksradar blijft en schat het aantal op zo'n 100.000.

Kwetsbaar

Ongedocumenteerde migranten zijn vanwege hun kwetsbare positie een makkelijke prooi voor uitbuiting door malafide werkgevers, huisjesmelkers of mensenhandelaars.

Overlast en maatregelen

Volgens de Nederlandse overheid leidt hun aanwezigheid bovendien tot overlast en (overlevings-)criminaliteit.

De overheid nam daarom diverse maatregelen om illegaal verblijf te bestrijden en te ontmoedigen.

Ongedocumenteerden zijn uitgesloten van sociale voorzieningen en de invoering van de Koppelingwet (1998) maakte het illegalen onmogelijk zich tegen ziektekosten te verzekeren.

Een prooi voor huisjesmelkers, mensenhandel en malafide werkgevers.

Particuliere hulpverlening

Vandaar dat kerkelijke organisaties en vrijwilligersgroepen, van onder meer artsen, vaak hulp bieden.

Steuncomités voor illegalen geven een beperkte groep begeleiding door te bemiddelen in levensonderhoud, onderdak, medische zorg, rechtsbijstand, onderwijs en geestelijke steun.

Niet strafbaar

Verblijf zonder geldige documenten is in Nederland geen strafbaar feit. Vreemdelingen die illegaal worden aangetroffen kunnen wel in vreemdelingendetentie worden gezet. Dat doet de overheid ter voorbereiding van hun uitzetting.

Een Leids voorbeeld van de particuliere hulpverlening voor ongedocumenteerden is stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL) die 25 jaar geleden werd opgericht, toen er nog helemaal niets voor 'illegalen' (ongedocumenteerden) geregeld was.

GIL biedt hulp aan mensen die behoren tot de kwetsbaarste kwetsbaren in onze samenleving.

Mensen zonder verblijfsdocument zijn ontheemd, hebben geen thuis, vaak een onveilige woonplek, spreken de taal niet van het land waar zij verblijven, hebben geen sociale zekerheid, geen toekomst en geen geld.

Slechte ervaringen met onberekenbare overheidsinstanties in landen waar deze mensen gewoond hebben of doorheen gereisd zijn, weerhouden ongedocumenteerden er vaak van om medische hulp te zoeken. Voor je het weet, wordt de politie of immigratiedienst ingeseind. De angst regeert en openheid is een duur goed. En als je dan toch de moed bijeen raapt omdat het echt niet anders kan, raak je verdwaald in

een medische bureaucratie waarin niet elke baliemedewerker bekend is met de basale rechten van de mens en ook menig arts niet de betalingsregelingen kent voor medische hulp aan ongedocumenteerden.

GIL houdt wekelijks spreekuur in De Bakkerij. Elke donderdagochtend kunnen ongedocumenteerden vanuit de regio terecht in ons centrum waar gepensioneerd huisarts Kea Fogelberg informatie, advies en hulp biedt bij het vinden van medische zorg. Gepensioneerd tandarts Leo van Broeckhuysen biedt sinds 2017 daarnaast ook tandheelkundige zorg voor ongedocumenteerden.

WAAR LEVEN ZE VAN?

Als ongedocumenteerde mag je in Nederland niet legaal werken. Om aan geld te komen, moeten ongedocumenteerden dus buiten de wet werken en buiten de registraties uitbetaald worden.

Zwart werk

Bij dit zwarte werk wordt geen arbeidscontract opgesteld of ondertekend, wordt geen belasting betaald en bouwt een werknemer geen sociale premies op. De rechten van een werknemer worden niet gecontroleerd waardoor de werknemer extra kwetsbaar wordt.

Misbruik ligt op de loer

Ongedocumenteerden vinden in verschillende sectoren werk: informeel bij particulieren in de vorm van schoonmaken, klussen, in de tuin werken, in de horeca, in supermarktjes en op markten. De kwetsbaarheden zijn groot en divers, variërend van onderbetaling tot weigering van betaling, geen doorbetaling bij ziekte of bedrijfsongevallen, geen geld voor de dokter, geweld en discriminatie, resulterend in mentale en fysieke gezondheidsproblemen.

Beroepen

Ongedocumenteerden verdienen hun geld als afwasser, schoonmaker, au pair of kapper. Via malafide uitzendbureau's in de bouw, tuinbouw of bij de bezorging. Er zijn diverse beroepen en sectoren waar ze in ons land terecht kunnen en onze economie vaart er wel bij.

Ze werken bij ons thuis

Volgens de FNV maken in ons land zo'n 220.000 huishoudens gebruik van een huishoudelijke hulp zonder verblijfsvergunning.

Corona

Een deel van de 40.000 tot 100.000 mensen zonder papieren in Nederland zit door de coronacrisis in zware financiële problemen.

Door corona werd werk, als bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, afgezegd.

"Deze mensen zijn heel belangrijk voor de samenleving. Ze namen vóór corona het werk thuis over, zoals schoonmaken of oppassen, zodat mensen naar hun werk konden", zegt Herrie Hoogenboom van FNV Migrant Domestic Workers. "En nu dat werk niet altijd doorgaat, hebben sommigen zelfs geen geld meer voor eten."

Geen overheidssteun

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zegt ongedocumenteerden niet te kunnen ondersteunen omdat overheidssteun bedoeld is voor mensen die belasting betalen.

Ongedocumenteerden zijn nu vaak afhankelijk van hun eigen gemeenschap en liefdadigheidsorganisaties als de Voedselbank. Maar in sommige plaatsen heb je zonder papieren zelfs daar geen toegang toe.

Zo'n 220.000 huishoudens in ons land hebben een hulp zonder papieren.

Salim

Salim (21) vluchtte drie jaar geleden uit Afghanistan. Hij kreeg geen verblijfsstatus, maar hij loopt groot gevaar als hij zou terugkeren.

Gelukkig heeft Salim via taallessen bij vrijwilligers een kamer gevonden waar hij zonder huur te betalen mag verblijven. Maar voor eten, kleren en reizen heeft hij inkomsten nodig.

Schoonmaakwerk

Samen met vrienden zonder verblijfsvergunning werkt Salim regelmatig bij een schoonmaakbedrijf dat dure flats poetst. Voor een lange dag werken krijgen ze 50 euro per persoon, minus reiskosten.

Onze familie rekt op ons

"Ik ken iemand die voor 50 procent van het reguliere loon als

schoonmaker op Schiphol werkt. Of mensen die verschillende baantjes per dag doen om genoeg geld te verdienen.

Het punt is, we hebben geld nodig om te wonen, te eten en te leven, en we hebben allemaal geld nodig om naar onze familie te sturen. Die verwachten dat en hebben dat nodig."

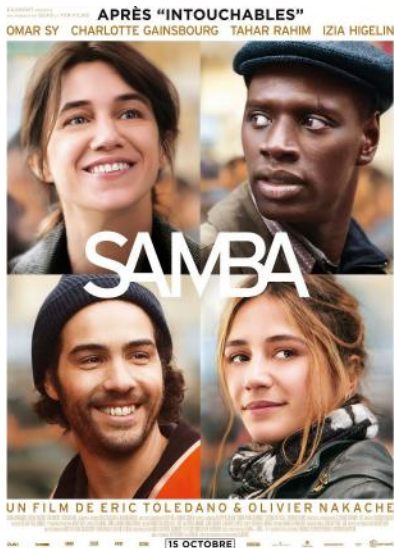
Angst

Angst om gezien te worden is voor deze Afghaanse vluchtelingen aan de orde van de dag.

"Een tijdje geleden viel de politie binnen bij een werkplaats met vier afgewezen Afghanen. Eén wist te ontsnappen, maar de andere drie belandden in detentie en zijn naar wat ik heb begrepen naar Afghanistan uitgezet."

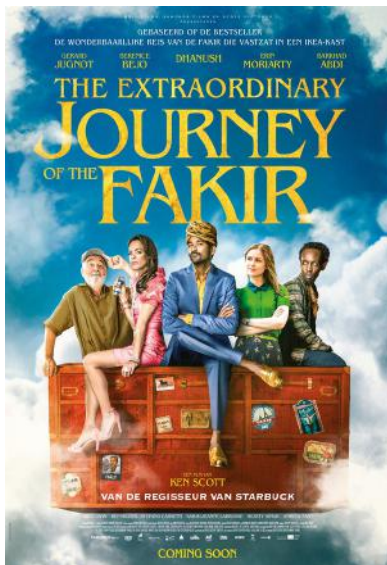
OP HET WITTE DOEK

LICHTVOETIG, ROMANTISCH, AANGRIJPEND

Samba Cissé (Omar Sy), een vluchteling uit Senegal, woont en werkt al tien jaar in Frankrijk, maar zijn verblijfspapieren zijn nog steeds niet in orde. Hij ontmoet Alice (Charlotte Gainsbourg), een onzekere vrouw met een enorme burn-out, die tijdelijk vrijwilligerswerk doet in het asielzoekerscentrum. Temidden van zijn strijd om te overleven in de illegaliteit, vinden Samba en Alice steun bij elkaar, dankzij de hulp van Jona, een vrolijke Braziliaanse Don Juan.

SAMBA (2014), 115 MINUTEN,
REGIE: OLIVIER NAKACHE EN ERIC
TOLEDANO, DVD € 9,99

Op een dag besluit Aja Patel (Dhanush), een lokale 'fakir' en oplichter, een reis vanuit Mumbai in India naar Parijs te maken, gewapend met paspoort, vliegticket en vals geld. Maar door een onhandige situatie in de Ikea wordt hij onverwachts meegesleept in een eindeloos avontuur door Europa en Noord-Afrika. Deze komisch-avontuurlijke film stipt op een luchtige en satirische manier ook grote problemen als migratie aan en staat stil bij armoede en rijkdom van geest.

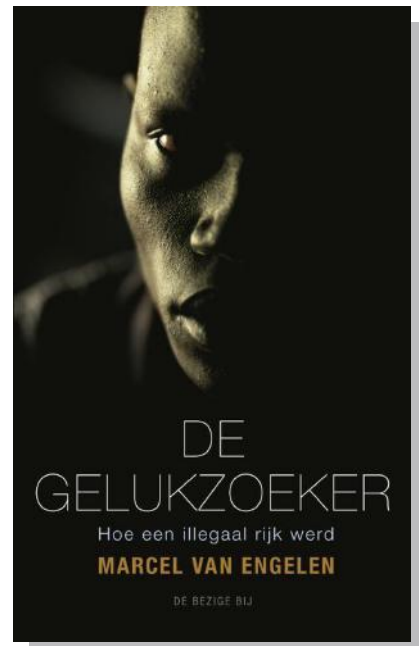
THE EXTRAORDINARY JOURNEY OF
THE FAKIR (2018), 92 MINUTEN,
REGIE: KEN SCOTT, ITUNES € 5,99

Tijdens de Arabische Lente, kort voor de Jasmijnrevolutie uitbreekt, hoort Kimmy (Melody Klaver) in Tunesië dat ze zwanger is van Nazir (Nabil Mallat). Maar terwijl zij Nederland weer in mag, krijgt Nazir geen visum. Waarna hij besluit dan maar illegaal de overtocht naar Europa te wagen. Maar bij Lampedusa gaat het al mis...

De speelfilm vertelt een waargebeurd verhaal dat in 2011 wereldnieuws werd.

RAFAEL (2018), 105 MINUTEN,
REGIE: BEN SOMBOGAERT,
ITUNES € 5,99

DE GELUKZOEKER

MARCEL VAN ENGELEN, 'DE
GELUKZOEKER' UITG. BEZIGE BIJ,
234 BLZ., E-BOOK € 6,99

In het jaar 2000 belandt Amadou, een intelligente jongeman uit het West-Afrikaanse Senegal, in Amsterdam. Zoals menig Afrikaan heeft hij altijd van een leven in het Westen gedroomd, en nu hij er is, hoopt hij werk te vinden en geld te verdienen voor zijn straatarme familie.

Maar werk vindt hij niet en een verblijfsvergunning krijgt hij evenmin. Een paar jaar achtereenvolgend blijft hij aan de zelfkant van onze samenleving; wanhopig en verenzaamd dwaalt hij er rond. Tot hij, min of meer bij toeval, een illegaal baantje vindt dat ook nog wonderlijk goed betaalt. Plotse-ling kan het geld naar zijn familie, thuis in Afrika stromen. Als hij ten slotte rijk naar zijn geboorteland terugkeert, blijkt hij er zozeer van vervreemd te zijn dat het leven er bijna even moeilijk wordt als in Nederland.

De gelukzoeker is een boek over de harde confrontatie van het rijke Westen met het arme Afrika, over het schemerige bestaan van een illegaal in Nederland en een onmogelijke vriendschap.

Biai

Auteur: Harry Westerink

Hij is een vluchteling uit een Afrikaans land. Zo'n 15 jaar geleden vluchtte hij naar Nederland. Zijn vader, moeder en andere familieleden waren vermoord. En ook zijn leven liep gevaar.

Ik ben Leidenaar

Hij landde met het vliegtuig op Schiphol en ging regelrecht naar het toen nog bestaande asielzoekerscentrum (AZC) in Leiden.

"Ik ben een Leidenaar", zegt hij nu. "Toen ik in het AZC ging leven, werd ik ingeschreven in de gemeentelijke administratie van Leiden. Sinds mijn aankomst in Nederland heb ik altijd in Leiden gewoond. Ik ken de stad en velen kennen mij."

Zonder land

Nadat zijn asielaanvraag was afgewezen, kreeg hij opvang bij de Leidse Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen (STUV). Sinds 2008 zat hij in die opvang.

Hij kon niet bewijzen dat hij de nationaliteit van zijn land van herkomst had. Keer op keer be-

zocht hij de ambassade van zijn land, maar steeds leverde dat niets op, tot zijn grote frustratie.

Tussen wal en schip

Zo kwam hij tussen wal en schip te zitten. Hij kan niet terugkeren naar zijn eigen land en hij kan ook geen verblijfsvergunning krijgen.

Inmiddels is de opvang van STUV door de gemeente Leiden gesloten en staat hij op straat. Hij moet leven van wat anderen hem geven. Hij heeft dringend behoefte aan vast onderdak.

Ik ben
een Leidenaar.
Ik ken de stad
en velen kennen
mij.

Foto van de ontvangsthal van de voormalige BBB-opvang aan het Maansteenpad in Leiden met Biai rechts op de voorgrond.

Fotograaf: Patricia Nauta in het kader van het project Stadsfotograaf van Leiden 2017-2018 en haar boek vol foto's en verhalen "Terug in Leiden" (september 2018)

Komt goed

Al jarenlang werkt hij als vrijwilliger bij een kringloopwinkel. Daar werkt hij hard. En hij helpt vooral oudere en zieke mensen, bijvoorbeeld bij verhuizingen en het versjouwen van meubels.

Een gevleugelde uitspraak van hem is: "Komt goed, komt allemaal goed".

Komt allemaal goed

Het is een wonder dat hij nog zoveel kracht en energie heeft. Hij leidt een zwaar leven, maar blijft knokken voor veiligheid en een leefbare toekomst. Hij kan zich boos maken over het onrecht dat hem is overkomen, over de schending van zijn menselijke waardigheid. Maar hij laat zich niet ontmoedigen: "Komt goed, komt allemaal goed".

Geen papieren?

~~Geen probleem~~

De absurde geschiedenis
van een 'oplossing' die
zelf een probleem werd.

Ongedocumenteerden zijn op dit moment een doorn in het oog van het migratiebeleid in ons land. Toch is dat niet van alle tijden. Nog niet zo lang geleden accepteerden we in ons land dit onvermogen van het recht om alles in ons land volledig in wetten en regels vast te kunnen leggen.

Gewoon ingeschreven

Illegalen, zoals ze toen genoemd werden, werden nog niet gezien als een problematische categorie, maar eerder als een restproduct van het toelatingsbeleid in ons land.

Voor inschrijving in het bevolkingsregister en het verkrijgen van een sofinummer was geen verblijfsvergunning vereist.

Zo konden ongedocumenteerden gewoon werken, een huis huren en soms zelfs aanspraak maken op de sociale zekerheid (als ze premies betaalden). In het recht was dus wel degelijk plaats voor de *illegaal*.

De Koppelingswet

In de jaren negentig veranderde dit. In december 1993 voerde minister Hirsch Ballin de Wet op de Identificatie in en in april 1998 zorgde minister Sorgdrager dat de Koppelingswet van kracht werd. Dankzij de identificatieplicht nam

controle en toezicht op verblijfsstatus toe en de Koppelingswet verbond werk en sociale zekerheid aan een rechtmatige verblijfsstatus.

Geen toegang meer tot het recht

Het recht stelde zo orde op zaken. Ongedocumenteerden hadden vanaf dat moment in ons land geen toegang meer tot het recht en de daarbij behorende voorzieningen, enkele onvermijdelijke internationale mensenrechten daargelaten.

Dertig jaar terug
konden ze nog
gewoon wonen
en werken
in ons land.

Zij die niet vertrokken, verdwenen in de marginaliteit. Illegalen konden minder werk vinden en het huren van een woning werd, net als sport en recreatie, moeizamer. Je moest je steeds vaker legitimeren. Illegalen bleken zo niet alleen juridisch afwezig, ze werden ook maatschappelijk minder zichtbaar gemaakt.

Aantallen blijven gelijk

Maar vertrekken deden ze niet. Schattingen van het aantal illegalen in Nederland laten geen enorme teruggang zien sinds de jaren negentig.

Hoewel het moeilijk is daar iets met zekerheid over te zeggen – illegaliteit is immers in de aard der zaak moeilijk te meten – , schommelt het aantal in voorzichtige schattingen al jaren tussen de 40.000 en 120.000.

Een falend uitzettingsbeleid

Uit cijfers over het Nederlandse terugkeerbeleid blijkt hoe dan ook dat in de praktijk slechts een deel van de uitgeprocedeerde vreemdelingen kan worden uitgezet.

Ofwel door ze op het vliegtuig of in de trein te zetten, of door erop te vertrouwen dat ze uit eigen beweging vertrekken. Alleen bij de eerste optie kan men met zekerheid vaststellen dat de persoon ook werkelijk vertrokken is. Veel vaker worden vreemdelingen gewoon op straat gezet met de mededeling dat ze binnen 48 uur moeten vertrekken, 'klinkeren' heet dat in politiejargon. Of de vreemdelingendienst treft ze simpelweg niet langer aan op hun bekende verblijfplaats, 'administratief vertrek' of 'MOB' (Met Onbekende Bestemming vertrokken) in ambtenarentaal.

Niet echt vertrokken

Een deel van hen vertrekt uit eigen beweging, een deel kan dat niet omdat ze niet toegelaten worden in het land van herkomst en daarmee 'technisch onuitzetbaar' zijn, en een deel verkiest een onzeker bestaan in de illegaliteit.

Dus, de maatregelen uit de jaren negentig ten spijt, heeft het recht er nog altijd moeite mee om te gaan met mensen die er juridisch gezien niet meer mogen zijn, maar feitelijk gewoon nog in ons land verblijven.

Eigen verantwoordelijkheid

Dit onvermogen komt nergens zo duidelijk naar voren als rond de in 1998 ingevoerde notie van de 'eigen verantwoordelijkheid' van de vreemdeling voor zijn vertrek. Ter uitvoering van het regeerakkoord bepaalde staatssecretaris Cohen dat de 'primaire verantwoordelijkheid' voor terugkeer bij de vreemdeling zelf ligt.

Met behulp van dit uitgangspunt kon het recht vanaf dat moment vooral zijn onvermogen verhullen. Als het niet lukt om de vreemdeling uit te zetten, dan moet hij het zelf maar doen.

In strafrechtelijke termen zou dit klinken als de eigen verantwoordelijkheid van de verdachte om mee te werken aan zijn veroordeling. Maar dat terzijde.

Groei vreemdelingendetentie

Deze eigen verantwoordelijkheid bleek de voorbode van een nieuwe aanpak te zijn. In de laatste decennia zien we de politieke wens om illegaliteit te bestrijden alleen maar toenemen. In het kielzog van het verscherpte toezicht en identiteitscontroles intensiverde men de vreemdelingenbewaring.

In 1980 had ons land in totaal 45 cellen voor vijfhonderd gedetineerde vreemdelingen die dat jaar werden vastgezet.

Op dit moment kent ons land drie detentiecentra, waaronder Rotterdam waar alleenstaande mannen verblijven, Zeist voor gezinnen of alleenstaande vrouwen en Schiphol waar vreemdelingen verblijven die direct na aankomst een asiolverzoek hebben ingediend op het vliegveld.

Deze centra kenden in 2019, aldus recente cijfers van de Dienst Justitiële Inrichtingen, een instroom van 3.784 gedetineerden.

Het resultaat

Zo komen we tot de huidige paradoxale en schrijnende positie van de ongedocumenteerden.

Het recht zelf begon in de jaren negentig deze *illegalen* te problematiseren. Maar de mensen bleven.

Om illegaal verblijf in Nederland te ontmoedigen hadden vreemdelingen zonder verblijfs- of werkvergunning als gevolg van de Koppelingswet van 1993 geen recht meer op voorzieningen. Maar omdat ongedocumenteerden niet meer mochten werken, konden ze ook geen geld verdienen om zelf voor onderdak, eten of een passende ziektekostenverzekering te zorgen.

Het recht zelf begon in de jaren negentig deze 'illegalen' te problematiseren.

In feite vogelvrij

Als gevolg van al deze ontwikkelingen kwamen ongedocumenteerden steeds vaker in de problemen.

Bij gebrek aan adequate rechtsbescherming werden ze het slachtoffer van malafide werkgevers, huisjesmelkers en zochten ze in uiterste nood ook hun heil in criminele activiteiten. Hetgeen de stigmatisering van ongedocumenteerden als *illegalen* alleen nog maar versterkte.

Hulpverleners en pleitbezorgers

Vandaar dat in Leiden in de loop van de negentiger jaren belangengroepen als de Fabel van de Illegaal en stichtingen als GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden) en STUV (Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen) zich opwierpen als pleitbezorgers en hulpverlenende organisaties.

Langs de internationale meetlat

Met dit alles was Nederland aan het begin van het nieuwe millennium internationaal gezien een buitenbeentje qua beleid voor ongedocumenteerden.

In de landen om ons heen is veelal in de grondwet vastgelegd dat vreemdelingen recht hebben op voedsel en onderdak, ongeacht hun verblijfsstatus.

Nederland schiet tekort

Nederland kent zo'n grondwetsbepaling niet, maar we hebben wel te maken met internationale afspraken. Volgens de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties waren die heel duidelijk: Nederland mocht in haar beleid geen onderscheid maken op basis van verblijfsstatus en moest ook ongedocumenteerden noodopvang bieden in de vorm van onderdak, voedsel en kleding.

We are here

In 2012 verenigen groepen uitgeprocedeerden zich in tentenkampen in Ter Apel, Den Haag en Amsterdam. Ze kruipen uit de spelonken van de illegaliteit en laten zich publiekelijk en gezamenlijk zien en horen. Ze eisen een oplossing voor hun situatie, de juridische limbo van uitzetting noch toegang tot het Nederlandse recht.

Het zorgvuldig door het systeem in stand gehouden onderscheid tussen zichtbaar en onzichtbaar voor de wet vegen ze onder het motto 'We are here' zo in één beweging van tafel. En met leuzen als 'geen man, geen vrouw, geen mens is illegaal' ageren ze expliciet tegen het opgelegde stigma.

Symboolpolitiek

De eerste reactie van het kabinet Rutte II is het dreigement om *illegaliteit* en hulp aan ongedocumenteerden dan maar expliciet strafbaar te stellen, maar dat blijkt in de praktijk juridisch onhaalbaar te zijn en ook niet het gewenste effect te hebben.

De Utrechtse wethouder Victor Everhardt reageert furieus:

"Wij hebben een zorgplicht, voor iedereen in onze stad. Als mensen dieper de illegaliteit ingaan, kun-

nen we bijvoorbeeld niet meer toezien op de volksgezondheid. Als ze ziek worden, gaan ze niet meer naar de dokter, hun kinderen gaan niet meer naar school. Dat willen we niet. Dit helpt niet om het probleem op te lossen."

Aanklacht vanuit kerken

In januari 2013 dient de Protestantse Kerk Nederland via de Conferentie van Europese Kerken (CEC) een klacht in bij het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) van de Raad van Europa over het gebrek aan voedsel, kleding en onderdak voor mensen zonder verblijfsvergunning. De klacht wordt in juli 2014 toegewezen: Nederland schendt het Europees Sociaal Handvest (ESH) door mensen zonder verblijfsvergunning basisvoorzieningen te onthouden.

Mensonwaardig

In mei 2014 besluit een Duitse rechter in Darmstadt zelfs om een uitgeprocedeerde Somalische asielzoeker niet terug te sturen naar Nederland, omdat de man in ons land het risico loopt mensonwaardig behandeld te worden.

Bed, bad en brood

Een groeiend aantal kerkelijke en particuliere organisaties in ons

land schieten ongedocumenteerden lokaal te hulp, door zelf of met steun van de lokale overheid, opvang te bieden in de vorm van een bed, bad en broodvoorziening. Zo opent de gemeente Leiden in januari 2016 de lokale BBB aan het Maansteenpad.

Ons beleid rond mensen zonder verblijfsstatus is onrechtmatig en inhumain.

Landelijke voorzieningen

Gemeenten willen niet dat uitgeprocedeerde asielzoekers op straat leven en het rijk wil dat ze teruggaan naar eigen land.

Bij de ondertekening van de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen-pilot in november 2018 wordt een compromis gevonden: 'vreemdelingen moeten meewerken aan een bestendige oplossing voor hun situatie, wat in veel gevallen neerkomt op terugkeer'. De pilot start voorlopig in vijf

plaatsen: Groningen, Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Eindhoven.

De pilot in Rotterdam, waar ook de regio Leiden aan verbonden is, kent de strengste voorwaarden. Deelnemers krijgen slechts een half jaar opvang en juridische begeleiding. Alleen in uitzonderingsgevallen mag dat verlengd worden tot anderhalf jaar. De Pauluskerk en het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) gaan met tegenzin akkoord.

De enige duurzame oplossing

Zeven maanden na de start overheerst scepsis. Sjany Middelkoop, die al ruim dertig jaar werkt voor de Pauluskerk, noemt de pilot in een interview in de Groene Amsterdammer oude wijn in nieuwe zakken. 'Ik hoor de projectleider van het ministerie nog zeggen: de pilotgemeenten krijgen de ruimte om creatieve en duurzame oplossingen te zoeken. Maar de enige duurzame oplossing tot nu toe is de straat.'

In mei 2020 sloot Leiden haar BBB en werden de laatste gasten verwezen naar de LVV Rotterdam. De eerste oud-BBB-ers zijn weer terug in Leiden, want daar ligt volgens hen de enige duurzame oplossing van hun problemen. ■

POLARISERING VERDICHT

DE VERRASSING VAN EEN GEDICHT MET EEN TWIST

Het probleem van de migratie, het groeiend aantal vluchtelingenstromen in onze wereld, leidt vaak tot heftige discussies en diepe tegenstellingen. Ook in ons eigen land hebben we rond de komst en opvang van Syrische vluchtelingen eind 2015 ervaren hoe de gemoederen soms hoog op kunnen lopen.

De Britse dichter Brian Bilston, vaak aangeduid als de “Dichter des Twitters”, publiceerde in maart 2016 een gedicht dat toen velen raakte en massaal werd gedeeld. Het is een gedicht met een twist, die je pas ontdekt als je de tekst na lezing weer van beneden naar boven terugleest. Dezelfde woorden klinken dan vanuit een heel ander perspectief en geven het verhaal een totaal andere lading.

Tegenover The Independent verklaarde de dichter dat het gedicht zo aanslaat omdat het gaat over een onderwerp dat sterk polariseert. “De kracht ontleent het aan het innemen van een extremistische benadering die omgekeerd tot een veel humaner standpunt leidt.”

VLUCHTELINGEN

Die hebben onze hulp niet nodig
Dus zeg mij niet
Deze hologige gezichten hadden ook van jou of mij kunnen zijn
Onze wieg had net zo goed elders kunnen staan
We moeten ze zien zoals ze werkelijk zijn
Schooiers en scharrelaars
Luilakken en bedelaars
Met bommen onder hun kleren
Die moordenaars die onze pot verteren
Want ze zijn niet
Welkom hier
We roepen ze luidkeels toe
Gewoon teruggaan naar waar je vandaan komt
Je kunt niet zomaar
Ons voedsel delen
Onze huizen delen
Ons land delen
Laten we in plaats daarvan samen
Een muur bouwen om ze tegen te houden
Wie bedenkt nou zo iets als
Deze mensen zijn zoals wij
Een land behoort alleen toe aan wie er geboren zijn
Denk vooral niet
Je kunt de wereld ook van een andere kant bekijken

(Lees het gedicht nu nog eens van beneden naar boven)

Ton Snepvangers maakte bovenstaande “hertaling” van het gedicht in het Nederlands. De oorspronkelijk Engelse versie “Refugees” vind je hier: op [Twitter](#) en [Facebook](#)

IK DOE KRANT

FRANÇOISE KIST, 'IK DOE KRANT'
UITG. BALANS, 191 BLZ., € 18,99

In haar boek, 'Ik doe krant', deelt Françoise Kist met ons haar ontdekking dat 'migranten en uitgedeede' eigenlijk heel gewone mensen zijn. Gewone mensen in ongewone omstandigheden, die aan de ziekmakende onderkant van de maatschappij worstelen met de bureaucratie. Ze schreef een lichtvoetig boek over getraumatiseerde jonge mensen die worden uitgebuit op de onzichtbare arbeidsmarkt en er met haar hulp toch het beste van proberen te maken.

Haar verhaal begint in 2006. Ze heeft het beheer over een fonds om kansarme jonge mensen te helpen bij hun studie. Op een dag komt er een ama, een alleenstaande minderjarige asielzoeker, bij haar langs. Ze had nog nooit een ama gezien; wel wist ze dat ama's in Nederland tot hun 18e werden opgevangen, maar daarna moederziel alleen de maatschappij in moesten. Dus ze wil hem wel helpen met zijn opleiding. Nou, hij wil eigenlijk alleen maar dat zij zijn tandarts betaalt, want zijn asielaanvraag is afgewezen en dan zit een tandarts er niet in. Ze besluit de goede fee te zijn. Dus komen er meer ama's en gaat er een wereld voor haar open.

Overal wonen en nergens meer thuis

Vluchten is een vervreemdende ervaring. Ergens thuis zijn betekent dat je jezelf niet steeds hoeft uit te leggen, omdat een hoop van wat jij bent, vindt, waardeert en niet eens meer opmerkt, zo vanzelfsprekend is, herkend wordt en begrepen.

Als je vlucht, komt alles wat je over jezelf meende te weten als uniek en zelfstandig individu tussen haakjes te staan.

Nergens thuis

Onze geloofstraditie staat bol van verhalen over vluchtelingen en migranten. Mozes' verhaal begint bijvoorbeeld al met een vlucht in een mandje en later raakt hij als vluchteling verzeild in Midjan. Daar trouwt hij met Sippora, een van de zeven dochters van Jetro, de priester van Midjan. Zij krijgen een zoon, die Mozes Gersom noemt, wat 'vreemdeling' betekent. Want zo voelde hij zich.

Prettig vreemdelingschap

Vreemdelingschap kunnen wij simuleren door te reizen. Het werkt alleen niet helemaal, want een echte vreemdeling worden we niet. Ook niet in het verre buitenland. Vakantie is prettig vreemdelingschap.

De Iraaks-Nederlandse schrijver en dichter Rodaan al Galidi bracht dat merkwaardige vermogen van de Europeaan om ongeveer overal in de wereld thuis te zijn onder woorden met 'de macht van de Westerling'.

Als wij in den vreemde zijn, zijn er toch nog plekken waar het is zoals thuis, waar iemand met een witte huid en een Europees paspoort respect geniet, Starbucks kan drinken en zijn vertrouwde hamburger kan nuttigen.

Wij hoeven onszelf niet steeds uit te leggen. Wij zijn in een positie waarin we vreemdheid kunnen idealiseren, en zelfs voor een deel de macht hebben te bepalen wie vreemd is en wie niet.

Uitgebeend

Vluchtelingen staan aan de andere kant. Zij moeten zichzelf steeds uitleggen en verantwoorden. Asielzoekers moeten een goed en geloofwaardig vluchtverhaal hebben. En dat verhaal moeten ze ook meteen kloppend opdienen. Zo objectiveren wij het vluchteling-zijn. Verhalen worden uitgebeend en ontdaan van al het levenssap.

Vluchteling zijn betekent: jezelf steeds uit moeten leggen en verantwoorden.

Maar half

Net als Mozes heb je maar een halve identiteit. Je was Iraaks, Syriër, Somaliër, Rwandees. Iets nieuws kan zich nog niet ontwikkelen, behalve dan wellicht het schimmige doorgangsbestaan van het AZC waar je leven in de wacht staat.

Ik ben...

Wie ben je? Waar kom je vandaan? Waar ga je naartoe? Zinvragen die raken aan je oorsprong, identiteit en perspectief zijn de meest indringende vragen die je een mens kunt stellen en waar mensen een leven lang antwoord op proberen te vinden.

Mozes vindt na al zijn omzwervingen het antwoord in de naam van God: JHWH, Ik ben... bij je, trouw, barmhartig, troostvol en uitdagend.

Een God met een zwak voor de zwakkeren die ook ons oproept de vreemdeling in ons midden op te nemen, die een dak boven zijn hoofd zoekt (Mt 25,35-36) en hunkert naar een nieuw land om in wonen.

Fassineeh

Auteur: Kea Fogelberg

Hij werd geboren in 1985. Vanaf zijn vijfde werd zijn thuisland haast continu opgeschrikt door de ene staatsgreep na de andere. Militairen vermoorden zijn vader en later ook zijn naaste collega op het werk. Hij vluchtte het land uit, gedreven door pure doodsangst, een keuze uit lijfsbehoud.

Traumatisch

Hij kwam 9 jaar geleden aan in Nederland. Leed aan symptomen van een Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS) in de vorm van nachtmerries, herbelevingen, ernstige hallucinaties en angst-aanvallen. Altijd somber gestemd, nauwelijks in staat rationeel te denken en ogenschijnlijk ook zwakbegaafd.

Psychiatrie

De eerste psychiatrische crisis in 2013 leidde tot een opname. Hij werd daarna in diverse klinieken behandeld tot 2017. Toen werd hij ontslagen omdat de behandeling toch niet het gewenste effect had.

AZC

Hij kon opvang krijgen in een AZC met daaraan gekoppeld een begeleiding terug naar zijn land van herkomst, de bron van al zijn nachtmerries, de hel van zijn verleden.

Dakloos

Hij weigerde en werd dakloos. Belandde in een park in Leiden en wat er daarna precies gebeurd is, is moeilijk te achterhalen, maar doet vermoeden dat hij enige tijd uitgebuit werd voor de seksindustrie.

De Bakkerij

Toen zijn medicijnen op waren, meldde hij zich voor het eerst bij Diaconaal Centrum De Bakkerij. Hij kreeg onderdak in Imani, een gasthuis voor noodopvang. Ondertussen werd er gezocht naar een structurele opvang met begeleiding.

Angstaanvallen

Praten ging moeilijk. In elk gesprek werd hij na 5 of 10 minuten overvallen door extreme angst; zijn ogen gingen draaien, hij ging transpireren en huilen en liep weg.

De GGZ

Een verzoek om behandeling bij de reguliere GGZ werd afgewezen vanwege zijn status als ongedocumenteerde, dus onverzekerbare vreemdeling. Na overleg met de directie werd deze afwijzing omgezet in een intakeprocedure.

Buddy

Tegelijkertijd bleek een gepensioneerd huisarts, ervaren met psychiatrische stoornissen, wel in staat om zijn door angsten bepaalde gedrag te beïnvloeden. Zij werd zijn 'buddy'.

Een zwijgzame,
tragische
verschijning,
die je raakt.

Beperkingen

Dat was hoognodig voor het maken van afspraken en begeleiding bij bezoek aan instanties, want Fassineeh is analfabeet en zijn geheugen laat hem regelmatig in de steek.

Hij kon wel zelf de weg vinden van Imani naar 4 plaatsen: De Bakkerij, de apotheek, de Voedselbank en de moskee.

Balans

De veiligheid van huize Imani, waar hij zelf zijn kleding kon wassen en maaltijden bereiden, gecombineerd met het langzaam opbouwen van een vertrouwelijke relatie met de psychiater en casemanager van de GGZ, heeft ertoe geleid dat hij na 2 jaar in een stabielere situatie kwam.

De volgende stap

De tijd was gekomen om de noodopvang van Imani om te zetten in een meer structurele vorm van onderdak. De gemeente Leiden vond hem niet voldoen aan de criteria voor opvang in de BBB en dus was de enige optie: de medische opvang in Rotterdam. Maar die overstap weigerde hij pertinent.

Koppig

Dat koppige karakter, dat we al eerder hadden opgemerkt, vormde enerzijds de basis van zijn sterke overlevensdrang, maar anderzijds ook een belemmering voor aanpassingen in zijn leefsituatie.

Puur en oprecht

Fassineeh is een tragische verschijning; hij spreekt nooit een woord meer dan strikt noodzakelijk is, en is dankbaar voor geboden hulp.

In de gesprekken (met een tolk in eigen taal) is hij oprecht en puur, waarmee hij een ander mens kan 'raken'. Hij verbleef een tijd in duistere omstandigheden, was niet bereikbaar, beangstigend voor ons als begeleiders.

LOF

Ondertussen lijkt het erop dat hij nu toch ergens onderdak in Leiden gevonden heeft.

Daar moet hij elke maand 200 euro huur betalen. Die krijgt hij nu voorlopig vanuit het noodfonds LOF (Leids Ongedocumenteerden Fonds), zolang er gelden beschikbaar zijn.

Perspectief?

Inmiddels heeft hij een vrijwilliger van Vluchtelingenwerk die zich op zeer zorgvuldige en humane wijze over zijn juridische procedure ontfermt.

Maar soms vraag je jezelf oprecht af: wat heeft deze man voor levensperspectief?

Sluiting Leidse BBB een slordige haastklus

Op 4 mei 2020 plaatste Groen Links, n.b. een van de coalitiepartijen in Leiden, de volgende boodschap op hun website:

Afgelopen vrijdag, 1 mei is de bed, bad en broodvoorziening van Leiden gesloten. Het is echter niet verantwoord om mensen in coronatijd van hun netwerk afhankelijk te maken. We roepen het college dan ook op om nu in actie te komen. (...)

In 2014 besloot de gemeente Leiden tot de oprichting van een eigen bed, bad en broodvoorziening voor ongedocumenteerde vluchtelingen. Op dat moment weigerde het rijk namelijk om in opvang te voorzien voor deze groep.

Tijdens de onderhandelingen over het Leidse coalitieakkoord in 2018, werd duidelijk dat de rijksoverheid stappen wilde nemen om landelijke opvangvoorzieningen in te richten. De formerende partijen (D66, GroenLinks en de PvdA), spraken toen af om de landelijke lijn te volgen. Wanneer het rijk opvang zou regelen voor ongedocumenteerden, zou de gemeente niet meer aan zet zijn. In november 2019 werd dit bekrachtigd met een raadsbesluit: de bed, bad en broodvoorziening aan het Maansteenpad zou sluiten medio 2020.

GroenLinks heeft hierbij steeds een ruimhartig beleid benadrukt richting de groep ongedocumenteerden. Het is erg onprettig voor deze mensen om hun vertrouwde omgeving te moeten verlaten. In Leiden hebben zij hun netwerk en begeleiders. Hier zijn ze vertrouwd. Daarom moet ruim de tijd genomen worden om deze mensen te begeleiden.

Zij worden in de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) in Rotterdam toegelaten, als ze aangeven mee te willen werken aan hun vertrek. 'Niet meewer-

ken' kan echter tal van redenen hebben, bijvoorbeeld psychische problemen, ziekte, of doodmoed zijn van de uitzichtloosheid en de vele afwijzingen die mensen al gehad hebben. Lever dus maatwerk! Begeleid mensen op individuele basis, biedt waar nodig psychische hulp en neem de tijd voor ze.

GroenLinks heeft het college gevraagd om de doelgroep strak te monitoren en de raad te blijven informeren over deze doelgroep. Ook was de afspraak dat de Leidse bed, bad en broodvoorziening op 1 juli 2020 zou sluiten, met mogelijke uitloop indien er individuen waren waarbij de overgang naar Rotterdam moeilijk verliep.

Nu is de voorziening al op 1 mei gesloten, in coronatijd. Het is niet verantwoord om mensen in coronatijd van hun netwerk afhankelijk te maken. Mensen kunnen daardoor besmettingen oplopen of anderen besmetten. Ook is treinverkeer niet veilig in deze tijd. Deze mensen zijn vertrouwd in Leiden en moeten dus nu op maat worden begeleid!

Samen met D66 en de PvdA hebben wij daarom een brief geschreven aan het college, waarin we het stadsbestuur oproepen om haar zorgplicht serieus te nemen voor deze doelgroep.

Coalitiefracties overvallen

Deze boodschap is tekenend voor het gebrek aan communicatie rond de sluiting van de BBB Leiden.

Het is toch wonderlijk dat je je eigen coalitiefracties al niet tijdig informeert over de voortijdige sluiting van deze voorziening?

Weinig begrip

De reactie van wethouder Marleen Damen op de geuite zorgen vanuit de eigen coalitiefracties en hun dringende beroep op de zorgplicht van de gemeente Leiden,

was kort maar krachtig: 'Ze kunnen een taxirit naar Rotterdam krijgen.'

En de grote groep oud-BBB-ers die hier achterbleef? Daar kan de wethouder de raad niet specifiek over informeren, 'Want,' zo laat de wethouder weten, 'die willen niet gevonden worden.'

Overleg helpt soms echt

Ook dat is minder ingewikkeld dan het lijkt, want wij treffen ze wekelijks bij het spreekuur van Kea Fogelberg van stichting GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden), bij de Fabel van de Illegaal of met vragen voor onze eigen Individuele Hulp in gesprek met Tamara Breton.

Organisaties niet geraadpleegd

In het voortraject was er voldoende tijd en ruimte om even te overleggen met organisaties als De Bakkerij, om te kijken of de opvang van uitgeprocedeerden in Leiden, met het oog op de benodigde bezuinigingen in het sociaal domein wellicht wat minder kostbaar georganiseerd zou kunnen worden.

De Bakkerij heeft immers 22 jaar geleden ook aan de wieg gestaan van Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen, heeft daarnaast samen met de Volle Evangelie Gemeente en de Fabel van de Illegaal jarenlang zorg gedragen voor de opvang van uitgeprocedeerden voorafgaande aan de opening van de BBB Leiden en runt zelf al jaren een noodopvang, waar de gemeente Leiden in de afgelopen jaren zelf ook met enige regelmaat een beroep op heeft gedaan.

Het leed is al geschied

Inmiddels is de BBB gesloten, wordt de Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen eind dit jaar opgeheven en zijn de eerste oud-BBB-ers al weer onverrichter zaken terug uit Rotterdam. Een andere oud-BBB-er die op straat verbleef, is afgelopen maand al met corona opgenomen in het LUMC en na zijn herstel weer aan zijn lot overgelaten.

Ja, ja, onze Compassiestad neemt zijn zorgplicht heel serieus...

LOF, het Leidse Ongedocumenteerden Fonds is een kersvers gezamenlijk initiatief van diverse steunorganisaties in Leiden, waaronder stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL), de Volle Evangelie Gemeente Oegstgeest en Diaconaal Centrum De Bakkerij.

LOF is eind mei 2020 ontstaan naar aanleiding van de abrupte sluiting van de bed, bad en broodvoorziening aan het Maansteenpad in Leiden, waardoor een aantal ongedocumenteerde gasten midden in de Coronacrisis op straat kwam te staan en ook bewoners van perspectiefwoningen van Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen in hun huisvesting werden bedreigd of de woonruimte al eerder hadden moeten verlaten.

What's in a name?

LOF wil met haar naam enerzijds duidelijk maken dat wij alle lof hebben voor mensen die spontaan bijdragen aan dit noodfonds en daarmee ook tonen dat zij hart hebben voor het lot van ongedocumenteerden in onze regio. Anderzijds laat de naam ook zien dat het een noodvoorziening is in antwoord op beleidsbeslissingen die het Leids humanitair daglicht niet kunnen verdragen. Zoals witlof, afgesneden van het licht tot groei wordt geforceerd, zo is ook dit fonds onder druk tot stand gekomen.

Want de groep Leidse ongedocumenteerden die een beroep doet op noodhulp van de initiatiefnemers van LOF en enkele partnerorganisaties is in de afgelopen jaren, maar zeker na de sluiting van de bed, bad en broodvoorziening zorgwekkend gegroeid.

Waar is LOF voor bestemd ?

LOF helpt partners van De Bakkerij nu met de financiering van de allereerste levensbehoeften van ongedocumenteerden die voor hulp bij hen aankloppen, zoals:

- boodschappenbonnen voor levensmiddelen,
- opwaardeerkaartjes voor beltegoed,
- een kleine onkostenvergoeding voor verleend onderdak,
- maar ook kosten voor ambulante ondersteuning en begeleiding om zelfredzaamheid te bevorderen of een sociaal netwerk op te bouwen en te onderhouden.

Wilt u bijdragen aan LOF?

LOF is mede ontstaan omdat diverse mensen in ons netwerk meteen rond de berichten over de sluiting van de bed, bad en broodvoorziening in Leiden, de bui al zagen hangen en spontaan vroegen of zij wat geld konden overmaken voor acute hulpvragen van deze mensen. Nog voor de start van LOF wereldkundig werd gemaakt, kwamen de eerste donaties al binnen.

Iedereen die een steentje wil bijdragen aan dit fonds, kan een bedrag overmaken op rekening:

NL 46 INGB 0000 097065

t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente Leiden, o.v.v. LOF.

Dat geld wordt dan geormerkt en ter beschikking gesteld aan partnerorganisaties die concrete hulp geven aan ongedocumenteerden in Leiden e.o.

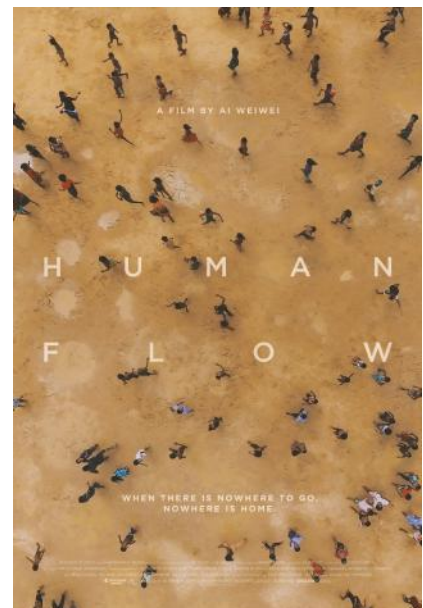
Waarvoor, mede namens diverse partnerorganisaties, alvast onze hartelijke dank!

HUMAN FLOW DOCUMENTAIRE

AI WEIWEI, 'HUMAN FLOW'
DOCUMENTAIRE 2017, 140 MIN.
ITUNES € 6,99

“Human Flow” is een documentaire van de Chinese dissidente kunstenaar Ai Weiwei over de vluchtelingen crisis, gefilmd in 23 landen over de periode van een jaar. Hij toont migratie als sociaal-historisch fenomeen, maar vooral ook als het recente politieke drama waaraan de EU haar humanitaire gezicht verloor.

Weiwei bezoekt de plaatsen waar de vluchtelingen crisis het meest zichtbaar en voelbaar is. Gesprekken met vluchtelingen, met wie hij leefde en meeleefde, wisselt hij af met beelden van kampen waarin miljoenen van hen verblijven.

Tijdens zijn reis spreekt hij met officials en hulpverleners en probeert zo het menselijke verhaal achter de vluchtelingen crisis een gezicht en een stem te geven. Commentaar komt van dichtrengels, krantenkoppen en beschouwingen van onder anderen de prinses van Jordanië en een Syrische astronaut.

Een oproep tot mededogen die moeiteloos schakelt tussen een globale schaal en menselijke proporties.

Wij zijn COOL

Misschien niet direct een uitspraak die u van ons als diaconaal centrum zou verwachten?

Wij hebben afgelopen zomer geen last gekregen van grootheidswaan, maar zijn samen met een aantal organisaties en individueel betrokken mensen uit de stad het Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden gestart. COOL dus.

Een groep mensen die krachtig strijdt voor het welzijn van de ongedocumenteerden die permanent tussen wal en schip vallen - de kwetsbaarsten der kwetsbaren - en hen in woord en daad een broodnodig steuntje in de rug biedt. Juist nu in coronatijd.

Hoezo Compassiestad?

Tegelijkertijd maakt het actiecomité gezamenlijk een vuist richting de lokale politiek. Het stadsbestuur van Leiden, dat elf jaar geleden nog als eerste stad in ons land het Charter for Compassion tekende, laat juist op dit moment de meest kwetsbare groep onder de vluchtelingen als een baksteen vallen.

Half september hebben wij daarom vertegenwoordigers van de coalitiepartijen uitgenodigd om hen te informeren over de situatie van de ongedocumenteerden in onze stad en met elkaar op zoek te gaan naar een humane situatie voor de - veelal - mannen uit deze groep, die al jaren onze stadgenoten zijn.

Wij zijn ook maar te gast

Oud-president Barack Obama opende ooit zijn autobiografie "Dromen van mijn vader", met een citaat uit het Oude Testament: *"Net als onze voorouders zijn wij slechts vreemdelingen, die als gasten bij U verblijven."* (1 Kron. 29,15)

Te gast in eigen land

Dit citaat uit het Eerste boek van de Kronieken is een frase uit een toespraak van koning David bij de machtsoverdracht aan zijn zoon Salomo.

Een opvallende zinsnede als je bedenkt dat juist onder David het volk Israël voor het eerst tot één staat is samengesmeed, zijn grondgebied enorm heeft uitgebreid en een ongekende periode van vrede en onafhankelijkheid kent. Juist op dat moment getuigt David dat zijn volk slechts een vreemdeling en gast is in het land dat zij bewonen.

Passanten en bijwoners

Datzelfde besef is nog ten diepste verbonden met het woord dat wij binnen de rooms-katholieke traditie gebruiken voor een lokale geloofsgemeenschap: het woord "parochie".

Het Grieks kende drie woorden voor mensen die verbleven in een stadstaat of polis. Het eerste was het begrip "katoikos" voor de oorspronkelijke bewoners van een stad. Het tweede was "metoikos" voor de immigrant-inwoner van een stad zonder stemrecht. En het derde begrip was de "paroikos": iemand die dicht bij anderen woont als tijdelijk "bijwoner". Christenen zagen zichzelf vanouds als "bijwoner". Het land of de stad waar zij woonden was slechts een tijdelijke verblijfplaats omdat hun werkelijke thuisland lag in het Koninkrijk van God.

Passanten, bijwoners, gasten, vreemdelingen zijn we volgens de joods-christelijke traditie in wezen dus allemaal. Dus wie zijn wij om anderen de deur te wijzen?

UNPACKED: Refugee Baggage

Als exploderende kijkdozen - zo zien de koffers van Mohamed Hafez eruit. Samen met de verhalen van schrijver Ahmed Badr nodigen ze ons uit in de werelden achter het woord *vluchteling* te duiken: www.unpackedrefugee.com

INDIVIDUELE HULP

DIACONAAL CENTRUM DE BAKKERIJ

De Individuele Hulp van Diaconaal Centrum De Bakkerij is een bekend laatste vangnet voor veel hulpverlenende instanties en partnerorganisaties in de regio.

Snel en flexibel

Daar waar reguliere hulpverlenende instanties en gesubsidieerde partnerorganisaties vaak gebonden zijn aan diverse voorwaarden, protocollen en procedures, geormerkte gelden en andere vooraf afgegrensde voorzieningen, kan ons centrum vaak tijdelijk hulp verlenen in afwachting van het moment waarop de reguliere hulpverlening kan inspringen.

De hulpvragers

Naast de talloze mensen die zich bij ons melden voor informatie over mogelijkheden voor hulpverlening, melden zich jaarlijks ca. 200 mensen met complexe acute hulpvragen rond onderdak, voeding, kleding, medische en tandheelkundige hulp, reiskosten, bemiddeling bij hulpverlenende instanties en juridische ondersteuning.

Partners en medeplichtigen

Dankzij een uitgebreid netwerk aan lokale en landelijke partnerorganisaties, een bescheiden opvanghuis waar we jaarlijks zo'n 20 gasten voor beperkte tijd (max. 3 maanden) onderdak bieden en afspraken met lokale tandartsen

en huisartsen, kunnen we snel en flexibel inspringen op een breed scala aan hulpvragen.

Complex

De toename van mensen met psychische problemen die zich bij ons melden, mede als gevolg van bezuinigingen in de GGZ en de komst van grote groepen getraumatiseerde mensen naar ons land, heeft de hulpverlening in de afgelopen jaren steeds complexer gemaakt voor medewerkers en vrijwilligers in De Bakkerij.

Veranderend landschap

Daarnaast zijn er voortgaande wisselingen in partnerorganisaties in het veld, verschuivingen van verantwoordelijkheden en aandachtsvelden bij gemeentelijke en regionale instanties en wijzigingen in voorliggende voorzieningen.

Aanspreekpunt

Sinds 1 februari 2018 hebben we dankzij de steun van een particulier fonds Tamara Breton aan kunnen stellen als projectmedewerker Individuele Hulp.

Een extra steun in de rug voor de medewerkers en vrijwilligers die zich in en vanuit ons centrum bezighouden met acute hulp aan mensen met uiteenlopende hulpvragen die zich dagelijks bij ons melden.

*De Individuele Hulp van
Diaconaal Centrum De Bakkerij
wordt mede mogelijk
gemaakt door:*

dioraphte
Vogelgezang
Foundation

Foto Hub Crijns

Projectmedewerker Tamara Breton

COLOFON

Deze **Krant zonder Papieren** is een uitgave van Diaconaal Centrum De Bakkerij in het kader van het Diaconaal Weekend 2020

Redactie:

Tamara Breton,
Paula van Kalmthout
en Ton Snepvangers

Vormgeving:

Ton Snepvangers

Nadere informatie:

Diaconaal Centrum
De Bakkerij
Oude Rijn 44b
2312 HG Leiden

T: 071 - 51 44 965

E: info@debakkerijleiden.nl

W: www.debakkerijleiden.nl

WEGWIJS IN HET LAND VAN AFKORTINGEN

AZC

Azielzoekerscentrum. Een opvangcentrum voor asielzoekers die tijdelijk in een land verblijven tot over hun asielaanvraag is beslist.

BBB

Bed, Bad en Brood. Voorziening van de overheid voor een basale noodopvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers.

COA

Centraal orgaan Opvang Asielzoekers. Het COA is verantwoordelijk voor plaatsing en opvang van asielzoekers in opvanglocaties verspreid over heel Nederland, totdat over hun asielaanvraag is beslist, en koppelt vergunninghouders aan gemeenten.

COOL

Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden. Een actiecomité t.b.v. het welzijn van de ongedocumenteerden die permanent tussen wal en schip vallen met name gericht op huisvesting. Daarnaast wil het comité een vuist maken en druk uitoefenen op B&W Leiden om deze schrijnende problematiek aan te pakken zoals het een Stad van Vluchtelingen betaamt. Een gezamenlijk initiatief van stichting GIL, De Fabel van de Illegaal en Diaconaal Centrum De Bakkerij (1 september 2020).

DT&V

Dienst Terugkeer en Vertrek. Een taakorganisatie van Justitie en Veiligheid die het vertrek regelt van vreemdelingen die Nederland moeten verlaten.

GIL

Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden ontstond 25 jaar geleden. GIL wil in de regio Leiden de gezondheidszorg voor personen zonder geldige verblijfsvergunning (ongedocumenteerden) toegankelijk maken.

IND

Immigratie- en Naturalisatiedienst. Een overheidsagentschap, onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid, dat zorgt voor de uitvoering van het vreemdelingenbeleid van de overheid.

INLIA

Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers. Een netwerkorganisatie van en voor geloofsgemeenschappen die asielzoekers en vluchtelingen in nood helpen.

LOF

Het Leids Ongedocumenteerden Fonds is eind mei 2020 in het leven geroepen naar aanleiding van de onverwachte sluiting van de BBB aan het Maansteenpad in Leiden. De gelden van LOF zijn bestemd voor partnerorganisaties van De Bakkerij t.b.v. noodhulp aan ongedocumenteerden voor onderdak, levensonderhoud, e.d.

LOS

Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt. Kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning ('ongedocumenteerden').

LVV

Landelijke Vreemdelingen Voorziening. Een pilot in vijf gemeenten van ons land (Amsterdam, Groningen, Utrecht, Rotterdam en Eindhoven) om te zoeken naar bestendige oplos-

singen voor vreemdelingen die anders in de illegaliteit verdwijnen.

MOB

Met Onbekende Bestemming vertrokken. Ambtenarentaal van de Vreemdelingendienst voor vluchtelingen die niet meer worden aangehouden in een opvanglocatie of op hun administratief adres.

STUV

Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen. STUV werd in 1998 opgericht voor de ondersteuning van uitgeprocedeerden in de regio Leiden. Van januari 2016 tot 1 mei 2020 was STUV ook verantwoordelijk voor de bed, bad en broodvoorziening aan het Maansteenpad in Leiden.

Woensdag 16 september j.l. maakte het bestuur bekend dat de stichting per 1 januari 2021 zal worden opgeheven.

DIACONAAL
WEEKEND
7/8 NOVEMBER 2020

LAAT ZE NIET VALLEN!

GEEF LEIDSE ONGEDOCUMENTEERDEN EEN HUMAAN BESTAAN.